

Checklist Ontwikkeling Leesvaardigheid

Datum: .....-.....-.....

Ingevuld door: .....

Scores

0 = nee/ niet

1 = in ontwikkeling

2 = ja/ wel

Omcirkel voor elke uitspraak wat van toepassing is. Geef eventueel een korte toelichting.

1. Visie op leesonderwijs				
a.	We werken vanuit een heldere, gedeelde visie op leesonderwijs waarbinnen ook het lezen in andere talen een natuurlijke plek inneemt.	0	1	2
b.	We zien lezen niet enkel als vaardigheid op zich, maar in samenhang met schrijfvaardigheid, mondelinge taalvaardigheid en woordenschat.	0	1	2
c.	We beschouwen lezen als een geheel van deelvaardigheden en beschouwen de ontwikkeling van leesvaardigheid als essentieel onderdeel van ons leesbeleid.	0	1	2
d.	We zien lezen (begrijpend en studerend) niet enkel als een vak op school, maar vooral ook als een belangrijk middel om kennis te ontwikkelen over de wereld.	0	1	2
e.	We vinden leesbevordering (waarbinnen bewust aandacht is voor de meertalige context van de leerling) een belangrijke taak van de school.	0	1	2
f.	In ons leesonderwijs hebben we bewust aandacht voor een meertalige context van de leerlingen waarbij we het lezen in andere talen als complementaire onderdelen zien in het leesproces.	0	1	2

2. Leerdoelen				
a.	Onze leerlingen hebben zichtbaar plezier in lezen in de verschillende talen.	0	1	2
b.	Ons onderwijsaanbod is volledig dekkend voor alle kerndoelen en tussendoelen voor geletterdheid en begrijpend en studerend lezen.	0	1	2
c.	Aan het eind van groep 8 lezen de meeste leerlingen Nederlands talige teksten op niveau 1F van het Referentiekader taal (korte, eenvoudige teksten over alledaagse onderwerpen). Aan het eind van groep 8 lezen de taalvaardige leerlingen Engelstalige teksten op niveau A1, A2 of B1 van het ERK. Aan het eind van groep 8 lezen de taalvaardige leerlingen Friestalige teksten op niveau A1, A2, B1 of B2 van het RRF.	0	1	2
d.	We zetten in op lezen in de functionele, meertalige context van de school.	0	1	2

3. Leerinhoud				
a.	Ons onderwijsaanbod is volledig dekkend voor alle kerndoelen en tussendoelen voor geletterdheid en voor begrijpend en studerend lezen.	0	1	2
b.	<p>We hebben scherp oog voor wat we willen bereiken met technisch leesonderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ In de onderbouw vanuit een rijk aanbod: lezen en schrijven als onderdeel van een totaalaanpak. ➤ In groep 3: expliciet aandacht voor technische leesvaardigheid, maar ook voor de functionele aspecten van het lezen en leesplezier. ➤ In de midden- en bovenbouw: afnemende aandacht voor leestechniek voor vrijwel alle leerlingen en toenemende aandacht voor 'hogere ordevaardigheden', Lezen om te leren en leesplezier staan centraal (dus lezen met begrip). ➤ In alle bouwen is aandacht voor het lezen in verschillende talen. 	0	1	2
c.	We hebben aandacht voor leesstrategieën en voor verschillende tekstgenres (informatieve, betogende en instructieve teksten) en we maken de transfer naar andere leesactiviteiten.	0	1	2
d.	We koppelen leesactiviteiten niet alleen aan schrijfoopdrachten, maar lezen leidt ook tot praten over teksten.	0	1	2
e.	We hebben aandacht voor digitale leesvaardigheden, oftewel informatievaardigheden (zoeken en selecteren van teksten, beoordelen op bruikbaarheid en betrouwbaarheid, integreren van informatie uit verschillende bronnen) en leggen de link met begrijpend en studerend lezen met de zaakvakken.	0	1	2
f.	We besteden zowel op structurele wijze (vrij lezen, boekpromotie, ...) als op incidentele wijze (Kinderboekenweek, Gedichtenwedstrijd, Voorleeskampioen, ...) aandacht aan leesbevordering en hebben daarbij aandacht voor verschillende genres (leesboeken, verhalen, gedichten, ...) en talen.	0	1	2

4. Leeractiviteiten				
a.	Leesactiviteiten gaan in alle leerjaren uit van functionele contexten.	0	1	2
b.	Leesactiviteiten zijn waar van toepassing ingebed in de methodes voor aanvankelijk lezen en begrijpend en studerend lezen.	0	1	2
c.	Leerlingen leren diverse leesstrategieën kennen en toepassen in functionele (schoolse) contexten, bijvoorbeeld bij projecten en de zaakvakken.	0	1	2
d.	In onze didactiek (midden- en bovenbouw) is interactie over lezen (proces) en teksten (inhoud) belangrijk en vanzelfsprekend.	0	1	2
e.	Leerlingen krijgen regelmatig de ruimte om vrij te lezen en ze zijn daarbij vrij om zelf te kiezen wat ze lezen voor wat betreft genre, niveau en taal.	0	1	2
f.	Leerkrachten zijn in staat om lezende leerlingen te observeren en zo inzicht te verkrijgen in de leesontwikkeling in de verschillende talen.	0	1	2
g.	Leerkrachten zijn in staat om te differentiëren binnen het leesonderwijs voor wat betreft niveau, motivatie, belangstelling, tempo en taal.	0	1	2

5. Docentrollen				
a.	Leerkrachten zetten aandacht voor leesplezier en leesbevordering centraal.	0	1	2
b.	Leerkrachten in midden- en bovenbouw grijpen allerlei momenten aan om aandacht te besteden aan lezen en leesstrategieën (<i>modeling</i>).	0	1	2
c.	Leerkrachten zijn zelf 'voorbeeldlezers' en laten zien dat ze plezier hebben in lezen, dat ze teksten lezen als ze iets willen weten en dat je kunt praten over wat je gelezen hebt.	0	1	2
d.	Leerkrachten stimuleren interactie over teksten door onder andere gezamenlijke schrijftaken, tekstbesprekingen en rolwisselend leren.	0	1	2
e.	We grijpen vakken als wereldoriëntatie aan om ons leesonderwijs te verdiepen en vorm te geven.	0	1	2

6. Bronnen en materialen				
a.	We grijpen wereldoriëntatiethema's, de meertaligheid van de leerlingen en actualiteiten aan om ons aanbod aan teksten te verbreden en te variëren.	0	1	2
b.	We werken met moderne taal- en leesmethoden en gaan gericht en selectief om met leestaken.	0	1	2
c.	Voor leerlingen die dat nodig hebben werken we met aanvullende en passende materialen voor leesonderwijs.	0	1	2
d.	We hebben onze relatie met de bibliotheek vastgelegd in beleid (www.debibliotheekopschool.nl)	0	1	2
e.	Leerkrachten hebben kennis van moderne inzichten voor wat betreft meertalig leesonderwijs, bijvoorbeeld via vakliteratuur.	0	1	2
f.	Leerkrachten werken aan hun professionalisering op het gebied van leesvaardigheidsontwikkeling en schrijfdidactiek, bijvoorbeeld via nascholing.	0	1	2

7. Groeperingsvormen				
a.	Tijdens klassikale instructie in midden- en bovenbouw staat leerzame interactie over tekstinhouden en leesstrategieën tussen leerkracht en leerlingen centraal.	0	1	2
b.	Leerlingen lezen zowel individueel als in samenwerking met andere kinderen, waarbij we interactie over de gelezen tekst voortdurend stimuleren.	0	1	2
c.	Leerlingen praten regelmatig met elkaar (met of zonder leerkracht erbij) over boeken en ze worden gestimuleerd om elkaar leestips te geven.	0	1	2

8. Leeromgeving				
a.	We koppelen het lezen (om te leren) aan de (thema's van de) zaakvakken Dat doen we bijvoorbeeld door: <ul style="list-style-type: none"> ➤ het inrichten van een rijke meertalige leesomgeving in de klas/op school met aandacht voor en aanbod van de verschillende leesgenres; ➤ het inzetten van verschillende 'vindplaatsen' van aanvullend tekstmateriaal voor leerlingen (de bibliotheek, een specifieke website, of digitale leeromgeving, www.davindi.nl, waarbij we ook aandacht hebben voor geschikte meertalige bronnen); ➤ het(ontwikkelen en) gebruiken van hulpkaarten voor leerlingen; ➤ we bieden ook teksten aan in het Fries en/of Engels. 	0	1	2
b.	We hebben een rijk en gevarieerd aanbod van leesboeken, verhalenbundels, strips, gedichtenbundels en tijdschriften in het Nederlands, Fries en Engels die aansluiten bij de leesinteresses en leesniveaus van de kinderen.	0	1	2

9. Tijd				
a.	We besteden niet alleen ruim tijd aan leesonderwijs tijdens de methodelessen, maar grijpen elk moment waarop gelezen wordt aan voor leesonderwijs.	0	1	2
b.	Er wordt in iedere klas iedere dag tijd gemaakt voor (vrij) lezen: <ul style="list-style-type: none"> ➤ de leerkracht leest iedere dag voor, en ➤ er is iedere dag minstens 15 minuten voor vrij lezen. 	0	1	2
c.	We besteden extra tijd aan leesonderwijs voor kinderen die dit nodig hebben.	0	1	2

10. Toetsing				
a.	We volgen de leesontwikkeling van leerlingen in de verschillende talen door middel van standaardtoetsen, observaties en gesprekjes met leerlingen.	0	1	2
b.	We volgen leerlingen op de voet bij het lezen om te leren, bijvoorbeeld door het lezen tijdens zaakvakken te observeren en gesprekjes te voeren met leerlingen tijdens leesactiviteiten.	0	1	2
c.	We hebben een leerlingvolgsysteem waarmee we de leesontwikkeling van leerlingen in al haar facetten kunnen volgen.	0	1	2
d.	We hebben zicht op de leesbehoeftes van leerlingen.	0	1	2

Eventuele opmerkingen/aantekeningen

Globale samenvatting van de analyse

Welke score is per onderdeel het meest gegeven? (Omcirkel wat van toepassing is)

Onderdeel		Niet/onvoldoende ontwikkeld	In ontwikkeling	Goed/voldoende ontwikkeld
1	Visie	0	1	2
2	Leerdoelen	0	1	2
3	Leerinhoud	0	1	2
4	Leeractiviteiten	0	1	2
5	Docentrollen	0	1	2
6	Bronnen en materialen	0	1	2
7	Groeperingsvormen	0	1	2
8	Leeromgeving	0	1	2
9	Tijd	0	1	2
10	Toetsing	0	1	2

Conclusie

Sterke aspecten van ons leesonderwijs zijn (gebruik de checklist, niet de samenvatting):

- .....
- .....

Verbeterpunten van ons leesonderwijs zijn (gebruik de checklist, niet de samenvatting):

- .....
- .....
- .....

In hoeverre voldoet ons leesbeleid op dit moment aan het ideaalbeeld?				
1 helemaal niet	2	3	4	5 volledig